

Polder Halsteren

Schade en herstel 1953

Waterschap De Polders van Halsteren

Schade aan de dijken

De buitendijken van dit waterschap hebben een hoogte van N.A.P. -\/- 5,00 a 5,50 m, terwijl de stormvloedstand hier N.A.P. -f- 4,80 a 5,20 m heeft bedragen. De dijk is op vele plaatsen beschadigd, doorgebroken of tot maaiveldshoogte weggeslagen. In de dijk van de Theodoruspolder ontstond een stroomgat. Op 1 februari liepen om ongeveer 4 uur de polders vol. Zij zijn door vrije lozing weer droog gekomen.

De Auvergnepolder

Deze polder is op 1 februari om ongeveer 4 uur door dijkgangen langs de Eendracht en de Oosterschelde ingelopen. Ook de Keerdijk tussen de Auvergnepolder en de Theodoruspolder is van de theodoruspolder uit doorgebroken. Aan de weg van Bergen op Zoom naar Tholen is een vloedmerk opgenomen van N.A.P. + 4,18 m (d.i. ruim 3 m boven maaiveld). De polder is door vrije lozing op 12 maart drooggevalen.

De Theodoruspolder

Deze polder is op 1 februari om ongeveer 3.30 uur volgelopen, doordat de dijk over enkele honderden meters tot maaiveldshoogte wegsloeg en er een stroomgat ontstond. Door vrije lozing is de polder op 26 februari droog gekomen.

De Oud- en Nieuw-Bijmoerpolders

Dit gebied is van de Auvergnepolder uit volgelopen tot de hoge gronden tussen Bergen op Zoom en Halsteren. Het was 12 maart weer droog.

Herstelwerkzaamheden

Auvergnepolder

De situatie van fig. 4.215 geeft een overzicht van de beschadigingen en dijkbressen in de hoofdwaterkering van de Auvergnepolder. Op 17 plaatsen was de dijk tot maaiveldshoogte weggeslagen over lengten variërend tussen 10 en 150 m. De buitenberm en het verdedigde waterbeloop bleven grotendeels intact, zodat geen stroomgaten ontstonden. Direct na de stormramp werd door honderden vrijwilligers begonnen met het maken van noodkeringen in de dijkbressen.

Op 7 februari 1953 werden het noodherstel en het definitieve herstel door de Rijkswaterstaat overgenomen. Op 12 februari werden de daarvoor noodzakelijke werken aan een aannemerscombinatie opgedragen. De oorspronkelijke hoofd water kering bestond voor het grootste gedeelte uit zand afgedekt met een laagje teelaarde ter dikte van 10 a 20 cm; plaatselijk kwamen echter ook gedeelten voor die geheel uit klei bestonden.

De verbindingen met de dijk voor het aanbrengen van de eerste noodvoorzieningen waren slecht; de meeste plaatsen waren alleen te bereiken via de intact gebleven buitenberm en door en over de zich in de dijk bevindende bressen.

Het zich in de dijk nabij de Thoolse Brug bevindende uitwateringssluisje bleef vrijwel onbeschadigd, zodat na de dichting van de keerdijk, de scheidingsdijk tussen de Theodoruspolder en de Auvergnepolder, op 7 februari 1953 deze sluis reeds kon beginnen te lozen. Op 12 maart was het oorspronkelijke polderpeil weer bereikt.

In de dijkbressen met een totale lengte van 1013 m werden noodkeringen van zandzakken tot N.A.P. + 4 m gemaakt, waarachter ter versterking schorgrond werd verwerkt.

Ter plaatse van het afgeschoven binnentalud werd de kruin tot N.A.P. + 4 m verlaagd. Besloten werd het benodigde zand voor het dijklichaam langs de Eendracht te persen, hetwelk goedkoper zou komen dan zandaanvoer van de hoge gronden onder Halsteren.

Aan de binnenzijde werd daartoe een perskade opgeworpen met grond ontleend aan de oude dijk. Het zand werd door baggeren gewonnen in de mond van de Eendracht. Langs de Oosterschelde werd het dijklichaam over 1500 m lengte gemaakt van zand, aangevoerd per spoor van een gevormd zanddepot en over 400 m lengte van zand, aangevoerd met auto's vanaf de hoge gronden onder Halsteren. Begin augustus 1953 kwam het zandpersen gereed.

Na profilering van het zandlichaam met draglines en bulldozers werd de kleibekleding aangebracht. De aanwezige klei uit de oude dijk werd hiervoor gedeeltelijk gebruikt; de ontbrekende klei werd vanaf een winplaats langs de Bijmoerse Dijk aangevoerd naar 2 kleidepots, vanwaar het per spoor verder werd getransporteerd.

Voor het afwerken en inrijden van de kleibekleding werden draglines en bulldozers ingeschakeld. De dikte van de kleibekleding van het buitentalud en de kruin bedroeg 1 m en van het binnentalud 0,50 m. Langs de Oosterschelde en ca. 300 m langs de Eendracht verkreeg de dijk een kruinhoogte van N.A.P. -f- 5,85 m (fig. 4.215, profielen 1, 2 en 3); het resterende deel langs de Eendracht verkreeg een kruinhoogte van N.A.P. -f- 5,35 m (fig. 4.215, profielen 4 en 5). Het buitentalud van de dijk langs de Oosterschelde werd afgewerkt onder een helling van 1:3 en langs de Eendracht onder een helling van 1:2½; het binnentalud van de gehele dijk verkreeg een helling van 1:2. Het herstelde gedeelte werd voorzien van een verbrede binnenberm van ten minste 6 m; de bermsloten werden daarvoor omgelegd. Langs de Oosterschelde werd in de teen van het buitentalud een kleikist aangebracht. In de maanden november en december waren de werkzaamheden zover gevorderd, dat het grote materieel geleidelijk kon worden afgevoerd. De herstelde dijk werd tot 1 m over de kruin geheel bekramd met stromatten, welke op de buitenberm werden vastgezet met spijkerpalen en draad en overigens vastgekramd met strokoord of strobeugels. Het afwerken van bermen, sloten en glooiing en het opruimen van de gebruikte depots ca. kwamen in mei 1954 gereed. De kosten van het herstel bedroegen ca. / 1800000.

Theodoruspolder

Op de situatie van fig. 4.216 zijn de op 1 februari 1953 ontstane beschadigingen, dijkbreken en stroomgaten in de hoofdwaterkering van de Theodoruspolder aangegeven. Op drie plaatsen ontstonden stroomgaten; op diverse plaatsen was de dijk tot maaiveldshoogte weggeslagen.

Ten gevolge van een doorbraak in de Keerdijk, de scheidingsdijk tussen de Theodoruspolder en de Auvergnepolder, stond een gebied van ca. 1200 ha in open verbinding met de Oosterschelde. Door de dichting van het stroomgat in de Keerdijk op 7 februari en van de overige gaten werd de vloedkom tot 200 ha verkleind.

Op 3 februari werd door een groot aantal vrijwilligers begonnen met de dichting van de stroomgaten tussen hm 172 en 175 met zandzakken en grond. Het zuidelijke stroomgat werd op 5 februari en het middelste stroomgat op 7

februari gedicht. Op 7 februari werd het herstel door de Rijkswaterstaat overgenomen; deze dienst droeg op dezelfde datum de uitvoering hiervan aan een aannemer op. De dichting van het noordelijke stroomgat tussen hm 180 en I8T had op 23 februari plaats door middel van een zandzakkendam.

Door de uitwateringssluys bij de jachthaven te Bergen op Zoom kon al het inundatiewater worden geloosd. De polder viel op 26 februari droog (fig. 4.213).

In de dijkbressen werden noodkeringen van zandzakken of grond aangebracht tot N.A.P. + 4 m, welke met rietbeslag werden verdedigd. De aangebrachte noodkeringen werden met schorgrond versterkt. Van het te herstellen gedeelte, totaal lang 2230 m, werd de plaatselijk intact gebleven kruin tot N.A.P. + 4 m afgeschoven. Na het aanbrengen van de noodkeringen werd de dijk definitief hersteld volgens een verzwaard profiel met een kruinhoogte van N.A.P. +- 5,85 m (fig. 4.216). Het buitentalud verkreeg een helling van 1:3; het binnentalud een helling van 1:2.

De herstelde dijk werd voorzien van een binnenberm van ten minste 6 m breedte; bij de stroomgaten bedroeg de breedte 12 m. De bermsloten werden ten behoeve van de verbrede binnenberm omgelegd. Het benodigde zand werd grotendeels aangevoerd met spoor en auto's vanaf de winplaatsen langs de Groenewoudse Weg en overigens ontleend aan het voorliggende schor. De benodigde klei werd met auto's aangevoerd vanaf de winplaatsen Bijmoerse Weg en Geertruidapolder. Voor het verdichten en verwerken van het aangevoerde zand en de aangevoerde klei werden bulldozers gebruikt.

De dijk werd tot 1 m over de kruin geheel bekramd met stromatten.

Het herstelwerk kwam in december 1953 gereed; de kosten bedroegen / 1004900.

(Uit: "Verslag van de Stormvloed, staatsuitgeverij, 1961)

F. THIJ

DEN HAAG

320597

304

